

Guia d'aprenentatge
Models i estratègies d'intervenció
(6 ECTS)

Any acadèmic 2018-2019

Semestre: 1r Curs: 3r

Grau en Treball Social

Mòdul B: El treball social: conceptes, mètodes, teories i aplicació.

Matèria: Mètodes, models i tècniques de treball social.

Professor: Andrés Lorenzo Aparicio

1.- Presentació de l'assignatura

Aquesta assignatura s'emmarca al mòdul B del currículum de grau: *Conceptes, teories, mètodes de treball social i la seva aplicació*. Es troba dissenyada per ajudar-te en aspectes fonamentals de la professió. El seu objectiu és donar a conèixer les claus conceptuals que permeten interpretar una realitat determinada, per a poder seleccionar estratègies adequades des d'un punt de vista teòric i metodològic, per poder dur a terme una intervenció planificada.

Com a estudiant del grau en treball social, probablement t'hauràs trobat amb ganes d'actuar davant de situacions d'injustícia social, vulnerabilitat, pobresa, desigualtat... Amb ganes d'intervenir, de proposar algun canvi; amb la necessitat de fer alguna cosa! Aquesta assignatura ofereix les eines per abordar aquestes problemàtiques socials.

Com a treballador/a social, quines lectures diferents podem fer davant un problema social? Com s'intervé de manera professional? Què garanteix que la intervenció no sigui simple activisme? Malgrat és cert que la interpretació d'un problema social pot ser tan variable com la quantitat de teories que es dediquen a explicar-lo, algunes d'aquestes destaquen pels seus conceptes i abordatges. Així es constitueixen com a eines per a la interpretació de la realitat social, afavorint la intervenció i possibilitant el canvi. Per aquest motiu aquestes teories acaben aglutinades en models d'intervenció, els quals esdevenen referents per a la pràctica professional.

Aquesta assignatura és una invitació per a conèixer les principals teories i models d'intervenció en treball social. Pretén preparar per a l'anàlisi d'un problema social des de diferents perspectives teòriques i metodològiques. El seu disseny permet diferenciar entre diferents estratègies i tècniques d'intervenció.

Entre els resultats finals, s'espera que el futur professional compti amb un ventall de possibilitats d'interpretació de la realitat social, considerant aquesta competència necessària per escollir l'abordatge més coherent de cara a dissenyar un pla d'intervenció.

2.- Competències a desenvolupar

- C1: Conèixer i comprendre la diversitat de models teòrics que configuren l'espai d'intervenció professional del treball social.
- C2: Conèixer els trets característics dels principals models d'intervenció, les seves perspectives conceptuals i els seus contextos d'aplicació.
- C3: Identificar i descriure estratègies i tècniques d'intervenció en mediació i resolució de conflictes.
- C4: Proposar i planificar una intervenció social a partir de l'articulació i selecció de models i estratègies en diferents àmbits d'intervenció en treball social.

3.- Continguts

MÒDUL 1. Base epistemològica del treball social.

- 1.1. Positivisme i hermenèutica
- 1.2. Ciència i art del treball social
- 1.3. Elements teòrics que sustenten als models
- 1.4. Eclecticisme teòric i pràctic davant la complexitat

MÒDUL 2. Models i estratègies en treball social.

- 2.1. Model psicodinàmic
 - 2.1.1. Treball social funcional
 - 2.1.2. Treball social psicosocial
 - 2.1.3. Treball social i resolució de problemes
- 2.2. Model conductual
- 2.3. Model d'intervenció en crisis
- 2.4. Modelo crític/radical
 - 2.4.1. Treball social marxista
 - 2.4.2. Treball social feminista
 - 2.4.3. Treball social problematitzador
- 2.5. Model sistèmic
 - 2.5.1. Treball social sistèmic-ecològic
- 2.6. Altres models
 - 2.6.1. Academicisme i proliferació de models

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés s'espera que l'estudiant sigui capaç de:

- R1: Relacionar els diferents models d'intervenció que configuren l'espai d'intervenció professional.
- R2: Relacionar els trets característics dels principals models, les seves perspectives conceptuals i els seus contextos d'aplicació.
- R3: Diferenciar les estratègies i tècniques d'intervenció en resolució de conflictes i mediació.
- R4: Interpretar una problemàtica social a partir d'un model d'intervenció, planificar i seleccionar estratègies d'intervenció social.

5.- Metodologia

5.1 Activitats del professor:

Dinàmica amb els estudiants presencials:

- El professor combinarà classes expositives, treballs en grup, dinàmiques i anàlisis de casos.
- Per a cada mòdul el professor indicarà una literatura específica, una selecció d'articles científics o capítols de llibres que tractin els temes.
- El professor indicarà els textos de lectura obligatòria que seran la base de les discussions a classe i que seran les fonts de referència per els treballs.
- El professor reservarà temps presencial a classe per a la tutoria dels treballs en grup.

Dinàmica amb els estudiants d'itinerari adaptat

- El professor obrirà un fòrum de benvinguda per als estudiants d'itinerari adaptat.
- El professor obrirà un fòrum de dubtes per a cadascuna de les activitats d'avaluació on efectuarà la tutoria dels treballs, oferint orientació respecte als continguts i les lectures (s'espera que els estudiants siguin actius i participin al fòrum).
- El professor indicarà les lectures obligatòries i aquelles de referència per a la realització de cadascuna de les activitats d'avaluació d'itinerari adaptat.

5.2 Activitats dels estudiants

Respecte a l'assistència:

- Assistir a classe regularment o en el cas d'estudiants d'itinerari adaptat, accedir al campus virtual de manera sistemàtica i assidu.
- Comparèixer a les classes o espais (en el cas d'itinerari adaptat, els fòrums) que ofereixen treball tutoritzat: revisió del temari, tutoria dels treballs en grup, supervisió de treballs etc.

Respecte a la literatura:

- Buscar la bibliografia obligatòria a la biblioteca o a les bases de dades corresponents.
- Llegir la bibliografia proposada i necessària per a la realització dels treballs.
- Observar les normes de referència bibliogràfica i citació conforme el manual d'estil de la facultat.

El còmput d'hores de treball de l'estudiant es distribueix de la següent manera:

Treball a l'aula	60 hores	2,4 ECTS
Treball tutoritzat	45 hores	1,8 ECTS
Treball autònom	45 hores	1,8 ECTS

6.- Sistema d'avaluació

INFORMACIÓ IMPORTANT

Els criteris, mètodes i instruments d'avaluació seran els exposats a la present guia i detallats al Campus Virtual. És **obligació i responsabilitat** exclusiva de l'alumnat la consulta i coneixement d'aquests. Sota cap circumstància s'admeten propostes de modificació *ad hoc*, sent injustificables els errors que es produeixin pel desconeixement deliberat del contingut de la guia d'aprenentatge; independentment dels resultats en que derivi aquest tipus de negligència. Qualsevol dubte respecte a la *Guia d'Aprenentatge* en general, i al *sistema d'avaluació* de forma específica, ha de ser abordat a l'inici de l'assignatura.

6.1.- Activitats o instruments d'avaluació

L'assignatura obeeix al model d'avaluació continuada i les activitats es troben descrites a la *Pauta d'Activitats d'Avaluació de l'Assignatura (PAA)*. Les activitats d'avaluació continuada són obligatòries i es troben ponderades:

Mòdul 1: Activitat Test (online per a itinerari adaptat, 30% en ambdós casos). 15 d'octubre.

Mòdul 2: 5 Activitats (7% cada activitat, 35% en total). Del 7 de novembre al 17 de desembre.

Treball final: Activitat Pla d'intervenció / Estudi de cas (35%). 10 de gener.

6.2.- Criteris d'avaluació

- Les activitats d'avaluació continuada són obligatòries.
- És necessari aprovar totes les activitats per a superar l'assignatura.
- No es realitzarà examen final.

- En cas de suspendre una activitat d'avaluació continuada, s'oferirà l'oportunitat de recuperar la nota.
- En aquests supòsits la qualificació màxima a la que s'opta per a l'activitat és d'aprovat.
- Si tampoc es supera l'activitat en fase de recuperació, serà necessari presentar-se en segona convocatòria.

- En el cas de no presentar una o més activitats d'avaluació continuada, l'estudiant es redirigeix a segona convocatòria. **No s'accepten entregues fora del termini de temps indicat.**

Segona convocatòria

- Hauran de ser presentades aquelles activitats no presentades i/o no superades durant el curs.

7.- Resum del procés formatiu per competències

Veure quadre annex

8.-Vies de comunicació amb el docent

A més de l'atenció en els dos espais habituals de comunicació (aula presencial i campus virtual) el professorat pot comunicar-se amb l'estudiant a través de tutories i del correu electrònic.

Correu electrònic: alorenzo@peretarres.url.edu

Horari d'atenció: dilluns de 9.30 a 11.30 i dimecres de 11.00 a 13.00 **Cal demanar cita prèvia per correu.**

9.- Bibliografia i recursos

Al igual que en qualsevol altre assignatura, es necessita de suport i varietat bibliogràfica per assolir amb èxit els objectius docents proposats. Encara que potser, per la naturalesa del contingut impartit, aquesta assignatura pot requerir de major necessitat d'aquest suport per a l'orientació de l'alumnat. Per a garantir un aprofitament ple del procés d'aprenentatge, si us plau, consulteu amb el professor en cas de dificultats i limitacions d'accés als recursos proposats; especialment els referents a aquells que componen la bibliografia bàsica.

Per a facilitar l'orientació respecte a l'assignatura, es prescindeix de l'ordre alfabètic en els següents llistats bibliogràfics.

Bibliografia bàsica:

Morán Carrillo, J.M. (2006). Epistemología, ciencia y paradigma en Trabajo Social. Sevilla: Aconcagua.

de Mendicuti, E.S. (Ed.). (2012). Epistemología, teoría y modelos de intervención en trabajo social: Reflexiones sobre la construcción disciplinar en España. Bilbao: Universidad de Deusto.

Viscarret, J. (2007). Modelos y métodos de intervención en Trabajo Social. Madrid: Alianza.

Bibliografia ampliada:

Payne, M. (1995). Teorías contemporáneas del trabajo social. Barcelona: Paidós.

Du Ranquet, M. (1996). Los modelos en trabajo social: intervención con personas y familias. Madrid: Siglo XXI.

Linares, C. J. (1997). La intervención sistémica en los servicios sociales ante la familia multiproblemática: La experiencia de Ciutat Vella. Barcelona: Paidós.

Fombuena, J. (Coord.) (2012). Trabajo Social y sus Instrumentos. Elementos para una interpretación a piacere. València: Nau llibres

Blanco Carrasco, M. (2016). Mediación y Trabajo Social: especial atención al ámbito comunitario. Cuadernos De Trabajo Social, 29(2), 275-283.

Campanini, A. (2012). La intervención sistémica: un modelo operativo para el Servicio Social. Buenos Aires: Miño y Dávila.

Campanini, A., Luppi, F. (1991). Servicio social y modelo sistémico: una nueva perspectiva para la práctica cotidiana. Barcelona: Paidós.

Campos, J. (1996). Trabajo social y modelo sistémico: una cuestión de reglas. Taula: Quaderns de pensament, 25-26, 39-56. Recuperat a <http://www.raco.cat/index.php/Taula/article/view/70970/94727>

Orantes, M., Molina, V. (2002). Modelo sistémico e inmigrantes: Reflexiones y experiencias desde los servicios sociales. Cuadernos de Trabajo Social, 15, 261-269.

Rodríguez, M. (2003). La familia multiproblemática y el modelo sistémico. Portularia, 3, 89-115.

Zamanillo T. (1993). Un enfoque sistémico para la intervención en crisis en el trabajo social. Cuadernos de Trabajo Social, 6, 119-136.

ANNEX: QUADRE RESUM DEL PROCÉS FORMATIU PER COMPETÈNCIES

Competències	Activitats formatives	Resultats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació
C1. Conèixer i comprendre la diversitat de models teòrics que configuren l'espai d'intervenció professional del treball social.	Exposicions teòrico-pràctiques per part del professor. Lectures dirigides per ampliar les exposicions magistrals. Activitats individuals o en petit grup.	R1. Relacionar els diferents models d'intervenció que configuren l'espai d'intervenció professional.	Activitat Test (Mòdul 1) Activitats de desenvolupament (5 activitats - Mòdul 2)
C2. Conèixer els trets característics dels principals models d'intervenció, les seves perspectives conceptuals i els seus contextos d'aplicació.	Exposicions teòrico-pràctiques per part del professor. Lectures dirigides per ampliar les exposicions magistrals. Activitats individuals o en petit grup.	R2. Relacionar els trets característics dels principals models, les seves perspectives conceptuals i els seus contextos d'aplicació.	Activitats de desenvolupament (5 activitats - Mòdul 2)
C3. Identificar i descriure tècniques d'intervenció en mediació i resolució de conflictes.	Exposicions teòrico-pràctiques per part del professor. Lectures dirigides per ampliar les exposicions magistrals. Activitats individuals o en petit grup.	R3. Diferenciar les estratègies i tècniques d'intervenció en resolució de conflictes i mediació.	Activitat de desenvolupament (Es part d'una de les activitats de desenvolupament del Mòdul 2)
C4. Proposar i planificar una intervenció social a partir de l'articulació i selecció de models i estratègies en diferents àmbits d'intervenció en treball social.	Activitat individual o en petit grup.	R4. Interpretar una problemàtica social a partir d'un model d'intervenció, planificar i seleccionar estratègies d'intervenció social.	Activitat Pla d'intervenció / Estudi de cas (Treball final)